

Nesten tannlege

I løpet av det siste studieåret er tannlegestudentene ute i praksis – det såkalte praksisstudiet. Oslo-studentene forlater fakultetet i fem uker mens studentene fra Bergen er tre uker ute i Den offentlige tannhelsetjenesten rundt omkring i landet. Evaluering viser at både studenter og tannlegene som er veiledere, er godt fornøyd med ordningen.

Hensikten med praksisstudiet er å gjøre de kommende tannlegene bedre skikket til å ta fatt på yrkeslivet som tannlege. De skal få økt forståelse for hvordan tannhelsetjenesten er organisert og fungerer i praksis, og de skal få anledning til å praktisere innenfor en realistisk klinisk situasjon, som er temmelig forskjellig fra den de opplever som student innenfor fakultetets vegger.

Faglig leder for praksisstudiet i Bergen, Kristin Klock, er fornøyd med den gode evalueringen de får og legger vekt på at gjennomføringen krever stor innsats, både på fakultetet og ute i distriktene. Hun leder også arbeidsgruppen som skal legge frem en ny nasjonal plan for praksisstudiet. Foto: Rune Haakonsen.

Bergen først ute

Det var fakultetet i Bergen som var først ute med det som den gang ble kalt «utplassering av tannlegestudentene». Fra og med studieåret 1989–90 har bergenserne vært ute i praksis ved offentlige tannklinikker, den første tiden i to uker og nå utvidet til tre. Praksisstudiet inngår i en «undervisningspakke» som inkluderer en forberedelsesdel og et oppfølgingsseminar. Fagområdet samfunnsodontologi er faglig ansvarlig for opplegget.

– Vi starter med undervisning i samfunnsodontologi om våren det fjerde studieåret der hovedtemaene er tannpleie i samfunnet, tannpleiens samarbeidspartnere og bruk av en håndbok for praksisstudiet. Kurset består av 22 timer forelesninger og avsluttes med et heldagsseminar sammen med de tannlegene som skal være veiledere, forteller førsteamanuensis Kristin Klock som er leder for praksisstudiet, med god støtte i institutt- og fakultetsadministrasjonen. – Det er mange brikker som skal falle på plass, så det er meget ressurskrevende å planlegge og gjennomføre dette, legger hun til.

Når praksisperioden ved begynnelsen av høstsemesteret er over, må studentene levere en rapport og dagbok som skal være godkjent før de får gå opp til eksamen i samfunnsodontologi. Rapporten gir også grunnlag for erfaringsdiskusjoner i et seminar for grupper på maksimalt seks studenter. – Jeg leder disse seminarene der vi får anledning til å observere studentenes holdninger og kunnskaper, både om tannhelsetjenesten og klinisk praksis. Det viktige er å få studentene til å ha en reflektert holdning til sine valg og avgjørelser. Vi vet at et fasitsvar ofte ikke eksisterer i den kliniske hverdag. Når studentene har presentert sin rapport, diskuterer vi den. Det er viktig at studentene får et innblikk i hele tannhelsenorge og at de ser at tilbudet vari-

– Det er hyggelig å lese at studentene gjennomgående beskrives som dyktige, kunnskapsrike, arbeidsvillige og hyggelige, sier Anne-Lise Maseng Aas som er faglig leder for praksisstudiet i Oslo. Foto: Reidun Stenvik.

erer fra by til land og fra nord til sør, sier Klock.

To ganger seks uker

Ved Oslofakultetet er det opptak av studenter to ganger per år og avsluttende eksamen både i januar og i juni. Dette fører til at praksisstudiet foregår både om høsten rett etter studiestart, og fra januar/februar. Praksisstudiet innledes med en kursuke der studentene deltar i både seminarer og forelesninger før de skal ut i praksis i fem uker. Seksjon for samfunnsodontologi har to halvdagsseminarer om tannhelsetjenesten. Flere av de kliniske avdelingene har forelesninger spesielt knyttet opp mot praksisstudiet, og ikke minst blir de oppdatert på trygd og tannbehandling.

En av dagene er det veilederseminar der veiledere fra hele landet kommer inn for å få orientering om praksisstudiet, litt faglig påfyll og ikke minst for å treffe «sin student». Tidende fikk være tilstede under denne seansen 25. januar i Store auditorium, da 34 studenter på 10. semester ble koblet med sine veiledere. Selv om studentene har en håndbok for praksisstudiet, er det mange detaljer de trenger å diskutere med veilederen. Så langt det er mulig, forsøker veilederne å etterkomme studentenes

ønsker om hva de vil gjøre i løpet av de fem ukene de skal være på tannklinikken.

– Det krever sin tid å forberede og organisere praksisstudiet, sier universitetslektor Anne-Lise Maseng Aas som er faglig ansvarlig for det. Med seg i dette arbeidet har hun klinikkssjef Kari Gravem Kvakestad og prosjektkoordinator Vegar Hoel. I det hun puster lettet ut etter møtet i auditoriet, får Tidende en prat med henne. – Fordi Oslo arrangerer praksisstudiet to ganger i året, må vi begynne å planlegge neste runde før vi er ferdig med å evaluere den foregående. Men det positive er at både studenter og veiledere stort sett er meget godt fornøyde. Det er hyggelig å lese at studentene gjennomgående beskrives som dyktige, kunnskapsrike, arbeidsvillige og hyggelige, og det går igjen at de er flinke til å kommunisere og har god pasientkontakt, sier hun.

Fornøyde studenter

Begge fakulteter foretar evaluering av praksisstudiet. I Bergen var 45 studenter ute i praksis i høstsemesteret 2005, og alle har svart på evalueringen. De er gjennomgående «svært godt» eller «godt fornøyd» med hjelpen og veiledningen de fikk på praksisstedet, og ingen befinner seg på den negative siden av skalaen. Det ser ut til at de fleste har fått behandle pasienter fra alle gruppene som omfattes av tannhelsetjenesteloven i tillegg til voksne betalende pasienter. Derimot har bare 1/3 deltatt i utadrettet forebyggende arbeid, og ikke flere enn 29 av de 45 studentene har behandlet gruppe b-pasienter (psykisk utviklingshemmede).

I Oslo er det ikke 100 prosent svar denne gangen, men 24 av de 28 studentene som var ute på klinikk høsten 2005, har besvart spørreskjemaet. På spørsmål om totalvurdering av praksisstudiet svarer samtlige at de er «svært godt» eller «godt fornøyd.» En student

skriver: «Veldig fornøyd med praksisplassen. Det som trekker ned til 4 (godt fornøyd) er at jeg hadde håpa å få gjort litt kirurgi og mer protetikk.». Studentenes vurdering av veiledningen er stort sett identisk med totalvurderingen. På spørsmål om hva de har fått utføre, svarte nesten alle at de har fått erfaring med de fleste former for behandling, bortsett fra innleggsterapi og periodontale problemer hos barn; det siste er kanskje ikke så overraskende.

Både Bergens- og Oslo-studentene har fått med seg besøk utenfor praksisstedet; de har vært med på narkosebehandling på sykehus, besøk hos spesialister og privatpraktiserende allmennpraktikere, de har vært på aldershjem, på flyktningmottak, i fengsler, og noen har deltatt på klinikkmøter og etatssamlinger. En student fra Oslo sier blant annet at praksisstudiet «fikk meg til å tenke at det ikke er så dumt å jobbe offentlig likevel.»

Og fornøyde veiledere

Svarene fra veilederne ligger også på den positive siden av skalaen. I Bergen er det mottatt svar fra 44 av 45 veiledere som blant annet skulle bedømme studentenes tilpasning til teamet, interesse og spørrelyst, arbeidsinnsats og nøyaktighet. For alle disse parametrene lander 34 – 37 veiledere på score «svært god» mens 5 – 7 veiledere gir scorer «god». Samlet vurdering av praksisstudiet høsten 2005 gir tilsvarende score: 36 er «svært godt fornøyd», sju er «godt fornøyd», og én er «verken fornøyd eller misfornøyd».

Tjue av de 28 tannlegene som var veiledere for studentene fra Oslo høsten

Ikke like lett å få til en dialog i Store auditorium, men det løses på forskjellige måter. Øverst ved veggen står student Manzar Arafat Din (t.v.) i samtale med Jens Christian Årving som skal veilede ham på Volla tannklinikk, Lillestrøm. Nederst sitter veileder Marie Haukefjer (t.h.), tannlege på Levre tannklinikk i Asker, og student Anna-Karin Abrahamsson. De snakker om hva hun skal få gjøre i løpet av praksisstudiet. Foto: Reidun Stenvik.

2005, har besvart spørreskjemaet. På spørsmål om totalvurdering av praksisstudiet, svarer 14 at de er «godt fornøyd» og ni «svært godt fornøyd». Tretten veiledere mener at studentenes forkunnskaper og ferdigheter er «svært gode», og 11 vurderer dem som «gode». De gir kommentarer som: «Dere har et svært bra opplegg når det gjelder kommunikasjon!» og «Studenten viste faglige og menneskelige kvaliteter utover det jeg hadde forventet.»

Reidun Stenvik